

Солдатов О.В.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

До певного історичного періоду розвитку цивілізації реальної потреби в екології, як науки про баланс і взаємодію людини і природи, точніше про вплив господарської діяльності на природу і зворотній вплив негативних змін довкілля на людину і умови її життєдіяльності, не було. Чисельність людства не перевищувала критичної межі, природних ресурсів вистачало, а негативні зміни довкілля не носили характер незворотних. Однак розвиток виробництва і зростання масштабів господарської діяльності, в ході яких людина використовувала дедалі більшу кількість природних ресурсів, зумовили тотальне посилення антропогенного впливу на довкілля та порушення рівноваги в навколишньому природному середовищі. А це, в свою чергу, призвело до загострення соціально-економічних проблем. Проблема виживання людства набула реального значення.

Сьогодні, одночасно з вичерпанням запасів невідновлюваних сировинних та енергетичних ресурсів, посилюється забруднення довкілля, особливо водних ресурсів та атмосферного повітря, зменшуються площі лісів і родючих земель, зникають окремі види рослин, тварин тощо. Все це зрештою підриває природно-ресурсний потенціал суспільного виробництва і негативно позначається на здоров'ї людини. Вивчення динаміки захворюваності населення України, найважливіших демографічних показників за останні 20—25 років дає підстави стверджувати: негативний вплив різних чинників навколишнього природного середовища на здоров'я людини в усіх випадках є комплексним. Причому цей вплив має тенденцію до посилення та урізноманітнення, що необхідно обов'язково враховувати, коли йдеться про негативні еколого-соціальні наслідки забруднення та деградації природи в цілому, зокрема ґрунтів, водойм, атмосферного повітря, а через них — і продуктів харчування.

Головними причинами забруднення довкілля, насамперед атмосферного повітря, слід вважати ресурсо- та енергоємне, морально і фізично застаріле технологічне і природоохоронне обладнання, а в окремих випадках — відсутність очисних споруд та ефективного контролю за діяльністю екологонебезпечних підприємств, низьку технологічну дисципліну, гострий дефіцит коштів для забезпечення нормальної експлуатації очисного устаткування і споруд. Вкрай негативно позначається

на реалізації природоохоронних заходів в Україні й те, що досі належним чином не діють економічні інструменти та важелі, покликані спонукати підприємства, об'єднання й фірми до впровадження екологобезпечних, ресурсо- та енергозберігаючих технологій, очисного обладнання нових поколінь, налагодження нормального функціонування очисних споруд тощо.

Звідси неважко дійти висновку, що екологічна проблема є не стільки природоохоронною, скільки соціально-економічною. Адже йдеться про нормальні умови життя та здоров'я людини. Тому необхідно вживати рішучих і невідкладних заходів на всіх рівнях управління — загальнодержавному, регіональному та локальному.

Література

1. Дорогунцов С., Ральчук О. Сталий розвиток — цивілізаційний діалог природи і культури // Вісн. НАН України. — № 10., 2001